

F 86.941
3

„თავადროვე მედიცინა“ № 5-6 1927.

1914
ჩ. 3

ექიმი ალ. ოსილოვი.
ქობულეთის რაიონის ექიმი.

კოგულატი, როგორც კურორტი და მისი
სამკურნალო ღირებულება.

სკაპ-2000
ფაფრეზი

(ცალკე ამონაბეჭდი).

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

წიგნი	ფურცლები	წელი	კატეგორია
		4076	
		7082	

საქართველო
1999-5000

ტფილისი ს. ს. მ. უ. ს. პოლიგრაფტრესტის 1-ლი სტამბა. პლენან. პრ. № 91.

12/VIII—27. შეკ. 944/6564. მთავარლიტი № 1421. დაიბეჭდა 50.

615.838 (479.22)

საქართველოს კურორტები

მაიმი ალ. ოსილოვი

ქობულეთის რაიონის ექიმი.

ქობულეთი, როგორც კურორტი და მისი სამკურნალო ღირებულება. 1)

ის მოხსენება, რომელიც მე მინდა წავიკითხო თქვენს წინაშე თუმცა თემის სავსებით ვერ ამოსწურავს, ვინაიდან შესაფერი მასალა სამწუხაროთ არ მოიპოვება, მაგრამ ეს არის პირველი ნაბიჯი. რადგანაც ქობულეთზე ჯერ არა თქმულა რა და თუ თქმულა მხოლოდ ვაკვრიო. დაკვირვებანი ავადმყოფებზე, რომელიც მე მომყავს არის მხოლოდ უბრალო დაკვირვებანი და არა კლინიკური შესწავლა.

ყოველი კურორტის დასახასიათებლად საჭიროა კლიმატიური ფაქტორები: ჰაერის ტემპერატურა და მისი სინამე, ატმოსფერის ნალექის რაოდენობა, მზის სხივების ინტენსივობა, ძალა და მიმართულება ქარებისა, მათი ტემპერატურა და წყლის ორთქლით გაქვდენთილობის ხარისხი, რამდენად დაცულია კურორტი ქარებისაგან, ჰაერის სითხელე და მაშასადამე რა სიმადლეზეა კურორტი ზღვის დონედან.

გარდა ამისა, კურორტი ეწოდება ისეთ ადგილს, სადაც ავადმყოფი შეიძლება განიკურნოს, განსაკუთრებით ბუნების ძალთა გავლენით, რომლის თერაპიული ღირებულებაც დამტკიცებულია მეცნიერულად, სადაც არსებობს ჰიგიენური მოთხოვნების შესაფერი პირობები, სადაც ავადმყოფს ექნება სრული მყუდროება და შეძლება მტკიცედ დაიცვას დანიშნული რეჟიმი.

ამნიარად, საკურორტო კეთილმოწყობილობის უმთავრეს ელემენტებად უნდა ჩაითვალოს: საკურორტო პუნქტის და მისი სადგომი ბინების სანიტარული პირობები (კანალიზაცია, წყლით უზრუნველყოფა, მცენარეულობის რაოდენობა, სასეირნო ადგილების მოწყობა და სხვა).

ქობულეთი, რომლის რადიუსი უდრის სიგრძით ექვს ვერსს და სიგანით 1/4 ვერსს, მდებარეობს დაბლობში, რომელიც მიმართულია ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთისაკენ და უერთდება დიდ ხეობას; დასავლეთით ეს დაბლობი ეკვრის ზღვას, ხოლო აღმოსავლეთით ტყიან მთებს.

ქობულეთი დაახლოებით სამი მეტრით მაღლაა შავი ზღვის დონეზე.

შავა ქობულეთისა ძლიერ რბილია. მაშინ, როდესაც აღმოსავლეთ საქართველოში ჰაერს ეტყობა ძლიერი რყევა, აქ ის თავის სიბილით თანასწორი

F 86.941
K 9.101

1) მოხსენდა ბათუმის ექიმთა და ბუნებისმეტყველთა საზოგადოებას 27 იანვარს 1926 წ.

და ზომიერია. იმის გამო, რომ მთები მოშორებით აკრავს ქობულეთს, ის არ არის ისეთი ნოტიო, როგორც ბათომი და სოქა.

თოვლი ქობულეთში არ იცის (რამოდენიმე საათით, რამოდენიმე დღემდის). ზაფხულობით წვიმები ნაკლებია და არა ხანგრძლივი. მთელი წლის განმავლობაში წვიმიანი თვეებად უნდა ჩაითვალოს მარტი და ეკენისთვე. დასამტკიცებლად მოვიყვან მეტეოროლოგიურ ცნობებს: სრულიად წითელი დღეები—60, 17⁰/₁₀₀, ცოტა ღრუბლიანი 27, 18⁰/₁₀₀ და ღრუბლიანი 12, 65⁰/₁₀₀. ზღვის ტემპერატურა ძლიერ სიცხიან დროს აგვისტოში უდრის 24 გ., რომელიც თანდათანობით კლებულობს, იანვარში და თებერვალში, და დგება 13—14.—ზღვის წყლის ხვედრითი წონა 1.013, შეიცავს 1, 60 მარილს, მათ შორის ქლორ ნატრიუმის 0, 25⁰/₁₀₀, იოდის შეერთებანი და სხვა...

ჰაერის ტემპერატურას ანელებს წვიმა, რომელიც მოჰყავს სამხრეთ დასავლეთის ქარს ზღვის ზოლიდან. ეს ქარი ქრის გაზაფხულზე და შემოდგომაზე. ეს ქარი ხშირია დასავლეთის ქარზე 2¹/₂-ით, დასავლეთ აღმოსავლეთზე 3, ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთზე 8. წლიური საშუალო სისწრაფე ქარისა უდრის წუთში 1, 27 მეტრს.

გარდა ზემოჩამოთვლილ ქარებისა გაზაფხულის დაწყებიდან ზაფხულის დამლევამდე იწყება თანასწორი (კვლა ქარებისა: დღით სასიამოვნო სიო მოდის ზღვიდან ხმელეთისაკენ, რომელიც კლებულობს 2 საათიდან და ნელდება საღამოს. დაღამებისას კი ჰქრის სუსტი ნიავი გორებიდან ზღვისაკენ და ამის გამო მთელი დღე-ღამე ჰაერის ტემპერატურა თანასწორია.

ამნიარად ჰაერი მუდამ მოძრაობაშია, მტვერს არ აყენებს და ამიტონ ეს ქარის დენა საუკეთესო ვენტილაციაა ჰაერის გასაჯანსაღებლად. გეოგრაფიული მდებარეობის მიხედვით, ზამთრობით ქობულეთში ქარი დენის თბილ ზღვის ტალღებს ნაპირებისაკენ, რომელიც ათბობს ჰაერს.

შემოდგომა კი, რომელიც მდიდარია ბრწყინვალე მზის სხივებით და რომელიც ითვლება საუკეთესო დროთ წელიწადში, არის გაგრძელება წყნარ თბილ ზაფხულისა.

ცივი ქის წყალი მოკლებულია სუნს და არ შეიცავს მავნე ორგანიულ ნივთიერებას.

ამ წყლის სათავე არ არის ადგილობრივი ნიადაგი, არამედ არის ჩამონადენი მთის წყლებისა, რომლის ტემპერატურა უდრის მთელ წლის განმავლობაში 12⁰-ს.

მუდამ ამწვანებული სუბტროპიკული და ტროპიკული მცენარეები, როგორც არის პალმები სხვადასხვა ჯურისა: პალმა ფინიკისა, ხამეროპსი, არალია, პალმა კავკასიონისა, დრაცენა და სხვა; აზალია ინდოეთისა, ავავა ამერიკული, აკაცია ავსტრალიისა, კამელია იაპონიისა, ბამბუკი, ქადარი ატლანტიკისა, ჰიმალაისა, კალიფორნიისა, კვიპაროსი. გარდა ამისა მცენარეები ევკალიპტი, ქაფურის ხე, იაპონეთის ხურმა, და სხვა ესენი კი აშრობენ ნიადაგს.

ეს ხეები გაფანტულია ყოველ მხრივ და ადგილობრივად ამშვენებენ ბაღებს.

ზამთარში მოუკრეფელი ფორთოხალი, ნარინჯი, იაპონეთის ხურმა, რომელიც იძლევა ნახს და სურნელოვან ნაყოფს, სრულიად მოწმობენ, რომ ქობულეთში ჰაერი თბილია და თანასწორი.

ამ რიგად მშვენიერი ლამაზი ბუნება კარგის ღირსების სასმელი წყალი, ინტენსიური მზის სხივები, წყნარი მშვიდობიანი ზღვა, წვირილ ქვიშიანი, ქარიდან დაფარული ზღვის ნაპირი, სუყველა ეს ერთად უფლებას გვაძლევს, რომ ქობულეთს უწოდოთ კურორტი.

ეს ზემოდ ჩამოთვლილი ბუნების სიმშვენიერე ანიჭებს ქობულეთს საკმაო თერაპიულ ღირებულებას, რასაც მოწმობს მისი კარგი გავლენა მთელ რიგ სნეულებებზე. ამისათვის ჩემს თავს ნებას ვაძლევ ცოტა ხნით შევაჩერო თქვენი ყურადღება ავადმყოფთა ზოგიერთი ისტორიაზე, რომელიც მოყვანილია ძლიერ მოკლედ.

დ ა კ ვ ი რ ვ ე ბ ა 1-ლი

დედა-კაცი ა. რ. 44 წლისა, მუდმივად ცხოვრობს ტფილისში. გათხოვილია, ექვსი შვილის დედაა; ოჯახის წევრები ჯანმრთელი არიან, თითონ ავად არ ყოფილა.

ათი წელიწადია, რაც მას დაუწყო თანდათანობით ხველა. პირველად ახველებდა ნაკლებად, შემდეგ კი ხველა მოუზშირა და თანაც დააწყებია შეტევა. რვა წლის განმავლობაში ჰქონდა 5-6 ჯერ შეტევა, რომელიც გრძელდებოდა 3-4 საათს. ამ უკანასკნელ ორი წლის განმავლობაში, თითქმის ყოველ დღე აქვს შეტევა, რომელიც ემართება უფრო ღამით ვიდრე დღისით.

ექიმების დიაგნოზი: ბრონქიალური ასთმა. ნახველში გარდა კურშმანის სპირალებისა სხვა არ აღმოჩენია რა.

1924 წელს გაემგზავრა მთა-გორიან ადგილას, დაჰყო ორი კვირა, მაგრამ ხველა და შეტევა არ დაეთხოვა, არ დაეთხოვა აგრეთვე დაბლობშიაც. გასულ წილს 24/VIII თავის სურვილით ჩამოვიდა ქობულეთში.

განგლო ორმა კვირემ, მაგრამ ხველა და შეტევა ავადმყოფს არ დაეთხოვა. ჩემი რჩევის შემდეგ ავადმყოფმა დაჰყო თვე ნახევარი; ამ ხნის განმავლობაში შეტევა სრულებით გაქრა. ხველამ უკლო, ჰემის მადა მოემატა, ძილი დაუწყნარდა და ხალისიანობა დაეტყო.

ავადმყოფი სარგებლობდა ზღვის ჰაერით და ერიდებოდა ბანაობას და მზის აბაზანებს.

დ ა კ ვ ი რ ვ ე ბ ა 2-ე

დედა-კაცი ს. გ. 38 წლისა. გათხოვილია, შვილები არა ჰყავს, მუდმივად ცხოვრობს ტფილისში.

ავადმყოფს ცხრა წელიწადია მას შემდეგ, რაც დაემართა 3-ჯერ ფილტვების ანთება. განგლო შვიდმა თვემ და ავადმყოფს დააწყებინა ხველება და შეტევა. ზაფხულობით კვირაში ერთხელ და ზამთრობით კი ხშირად. პირველ ოთხ წელიწადს შეტევა გრძელდებოდა 1-2 საათს, ამ უკანასკნელ 5 წელში შეტევები გაუხშირდა: მოსდიოდა ყოველდღე დღით თუ ღამით და 1925 წ. კი შეტევამ უხშირა თითქმის ორჯერ დღეში.

დიაგნოზი: ბრონქიალური ასთმა. ნახველში კურშმანის სპირალები, კოხის ჩხირები არ არის.

ავადმყოფმა სცადა წასულიყო ხან იმერეთის სოფლებში და ხან კახეთისა, მაგრამ ხველა და შეტევა არ აძლევდა ძილს და მოსვენებას. ავადმყოფი ჩავარდა სასოწარკვეთილებაში. ამ ზაფხულს ექიმების რჩევით გაემგზავრა ბორჯომში და იმავე ექიმების რჩევით დაიწყო ეკატერინეს წყაროდან აბაზანების მიღება 28⁰ 8-9-10 წ. მიიღო 10 აბაზანა; დაჰყო ბორჯომში ორი თვე, მაგრამ მას მოკეთება არ დაეტყო. ბორჯომიდან თავის სურვილით ჩამოვიდა ქობულეთში სადაც მოკლე ხანში შეუწყდა შეტევები.

ავადმყოფი სარგებლობდა ჰაერით, არ ვრიდებოდა ბანაობას (სამჯერ დღეში), არცა მზის აბაზანებს (ყოველ დროს), დაჰყო თვე ნახევარი. ამ ხნის განმავლობაში სრულებით არ ჰქონია შეტევა, ხველამ უკლო, ძილი დაუწყნარდა, მადა დამაკმაყოფილებელი, თვით გრძნობა საუკეთესო. სეირნობს დიდ მანძილზე და არ ეტყობა დაღლილობა.

დ ა კ ვ ი რ ვ ე ბ ა მე-3-მე

მამა-კაცი ნ. ლ. 52 წლისა, მუდმივად სცხოვრობს ტფილისში. ოცი წლის წინეთ გახდა ავად ბრონხიტით. ამ ავადმყოფობამ გაატანა დიდხანს. ეს უკანასკნელი ყურადღებებს არ აქცევდა. შვიდი წლის წინეთ ხშირად ცივდებოდა და აძლევდა სიცხეს, ამ ხნის განმავლობაში მან გადაიტანა ორჯერ ფილტვების ანთება. მას შემდეგ დააწყებინა საგრძნობლად ხველა ქოშინით და გრძნობდა სისუსტეს. ყოველ ნაბიჯის გადადგმაზე მას სული ეხუთებოდა, ემატებოდა სისუსტე და იძულებული ხდებოდა დაესვენებინა. მთელი თავის დროს ატარებდა ექიმობაში და წამლობაში. ექიმების რჩევით ის გაემგზავრა ამ ბოლო ხანს კისლაეოდსკში. სადაც მისვლისთანავე იგრძნო მან ძლიერი სისუსტე და უძილობა. ტემპერატურა, როგორც ტფილისში აგრეთვე კისლაეოდსკშიც, ჰქონდა 37,5. პულსი კი ერთ წამში 100. ექიმები ცდილობდნენ სისხლის გამოშვებით, ელექტრონის აბაზანით, გულის გასამაგრებელ წამლების მიცემით შეემსუბუქებინათ მისი მდგომარეობა მაგრამ ამაოდ, რის გამო ექიმთა კონსილიუმმა პროფესორ ვ. ი. ხერტი ს თანდასწრებით გადასწყვიტა მისი კისლაეოდსკიდან წამოსვლა.

იმავე ექიმთა კონსილიუმის დიაგნოზი: მიოკარდიტი, უნივერსალური არტერიო-სკლეროზი, აორტიტი, ძლიერი ნევრასტენია და ემფიზემა ფილტვებისა. ნახველში არ აღმოჩენია კოხის ჩხირები. შარდში ოდნავ ცილა.

ავადმყოფი თავის სურვილით ჩამოვიდა ქობულეთში აგვისტოში 1925 წ. იგი კარგი კვებისა, კასრისებური გულმკერდით, პერკუტორულად კოლოფისებური ხმა. ქვედა ნაწილები ფილტვებისა გაფართოებულია თით-ნახევარის დადებით. აუსკულტაციით ისმის სველი და მშრალი ხიხინი. პულსი 90 წამში მაგარი და დაჭირული. გულის საზღვრები გაფართოებულია, გულის ტონები მოყრუებული; აქცენტი მეორე ტონზე ფილტვის არტერიისა. დერმოგრაფიზმი წითელი ძლიერ ემჩნევა, ოდნავ რეფლექსი მუხლისა, ლეიძლი და ელენთა ნორმა. ავადმყოფი მძიმედ სუთქავს.

სცხოვრობს უკვე ორი თვეა. გრძნობს ღონის მომატებას სისუსტის და ქოშინის შემცირებას. ტემპერატურა ნორმა, პულსი 80; ძილი წყნარი, მადა კარგი. ხველამ უკლო. სეირნობს თავისუფლად დიდ მანძილზე. დილას და საღამოს იზილავს ზღვის წყლით ტანს.

დ ა კ ვ ი რ ვ ე ბ ა მე-4-მე

მამა-კაცი ა. მ. 62 წლისა, მუდმივად სცხოვრობს ბათუმში.

ავადმყოფობამდე გრძნობდა თავბრუს ხვევას, თვალების დაბნელებას, უძილობას და ხანდახანობით გულის ძვრასაც. 1925 წელს, თებერვლის თვეში მიანდვეს შესრულება სერიოზულ საქმისა, რომელიც ავადმყოფმა შეასრულა სულ მოკლე ხანში, მაგრამ ამ დროს ეს ზემოაღნიშნული მოვლენები გაძლიერდა; მას არ შეეძლო დაწოლილიყო მარცხენა გვერდზე და ყოველივე ხმაურობა, ხმა მალლა კითხვა, ლაპარაკი, მოძრაობა იწვევდა მასში შეტევას და სულის ხუთვას. იენისის შუა რიცხვებში ექიმებმა მისცეს ნება ლოგინიდან ადგომისა და ივლისის დამლევს ჩამოვიდა ქობულეთში.

ექიმების დიაგნოზი: მიოკარდიტი და არტერიო-სკლეროზი. შარდი და ნახველი ნორმალურია. საშუალოზე მაღალი ტანისა. სუსტი კვებისა, გულის საზღვრები გაფართოებულია ორივე მხრივ. აქცენტი მეორე ტონზე ფილტვის არტერიისა; ყრუ ტონები და ჰენების რითმი, პულსი 120 წუთში. ფილტვებში ზოგ ადგილას ისმის ხიხინი, ლეიძლი და ელენთა ნორმა. ემჩნევა სულის ხუთვა საუბრის დროსაც.

პირველ ხანებში დრო გამოშვებით სულის ხუთვა გულის შეტევა და ბევრათ თუ ცოტათ მეორდებოდა, და ბოლოს კი სამ ნახევარი თვის შემდეგ ეს მოვლენები სრულებით გაჰქრა:

ქობულეთი, როგორც კურორტი და მისი სამკურნალო ღირებულება

ავადმყოფი გრძნობს თავს კარგად, პულსი 80, მაგარი და დაჭიმული. ყრუ ტონები ქენების რითმი გულისა არ ისმის, ქოშინი შეუმცირდა, თავისუფლად დასეირნობს ეზოში.

დ ა კ ვ ი რ ვ ე ბ ა მე-5-ე

მამა-კაცი გ. მ. 42 წლისა. მუდმივით სცხოვრობს ოზურგეთში. 1917 წ. მან იგრძნო ქოშინი და გულის ძგერა, რომელიც უძლიერდებოდა უფრო სიარულის დროს. 1924 წელს ეს მოვლენები ისე საგრძნობი შეიქმნა, რომ იძულებული იყო სამსახურისათვის (მსაჯული) თავი დაენებებია. 1925 წ. ის გაემგზავრა ბორჯომში და ექიმების რჩევით მიიღო ნახშირ მთავას აბაზანები, მაგრამ ამან უფრო დაასუსტა. ასეთი მდგომარეობაში იყო 1926 წლამდე. აპრილის თვეში იმავე წელს ის თავის სურვილით ჩამოვიდა ქობულეთში. ავადმყოფობამდე ღვინოს სვამდა უზომოთ, ვენერიული და სხვა ავადმყოფობანი არ ჰქონია.

საშუალო ტანისა, კარგი კვებისა, ფილტვები, ელენთა და ღვიძლი ნორმაა. გულის საზღვრები ორივე მხრივ გაფართოებულია: გულის მწვერვალზე ისმის სისტოლიური შუილი, აქცენტი მეორე ტონზე ფილტვის არტერიისა. პულსი 80 რითმიული.

დი ა გ ნ ო ზ ი: Insufficiencia v. v. mitralis.

შეიძინა თვე სცხოვრობს ქობულეთში. ეწვეა ნორმალურ ცხოვრებას. ძილი წყნარი, ქოშინი შეუმცირდა, დასეირნობს დიდ მანძილზე. მსახურობს ორი თვეა, გრძნობს თავს კარგად და არ ეტყობა დაღლილობა.

დ ა კ ვ ი რ ვ ე ბ ა მე-6-ე.

მასწავლებელი 24 წლისა ა. ვ. მუდმივად სცხოვრობს ტფილისში. მისი ოჯახის წევრები ჯანმრთელნი არიან. წელიწადია, რაც მან გადაიტანა მშრალი პლევრიტი. მშრალად ახველებს, ღამე ოფლი მოსდის. საღამოობით სიცხეს აძლევს 37,3, წონაში კლებულობს, აქვს ქოშინი და უმადობა.

ფილტვების მწვერვალებზე პერკუტორულად მოყრუება; აუსკულტაციით გაგრძელებული ამოსუნთქვა. გულის საზღვრები, ელენთა და ღვიძლი ნორმაა.

დი ა გ ნ ო ზ ი: tbc. incitvus pulmonum ნახველში კონის ჩხირები არ არის.

დაჰყო სამი თვე, წონაში მოიმატა სამი გირვანქა, ხველამ უკლო, ოფლი არ მოსდის, ტემპერატურა ნორმაა, მად კარგი აქვს, სიმზიარულე დაეტყო.

ავადმყოფი დილაობით იხელს ტანს ზღვის წყლით, სეირნობს.

დ ა კ ვ ი რ ვ ე ბ ა მე-7ე

ქალიშვილი მ. ნ. 22 წლისა მუდმივით სცხოვრობს ლანჩხუთში. მასწავლებელი.

1924 წ. ზამთარში გადაიტანა ფილტვების ანთება და 1925 წ. თებერვალში გამოანდა სისხლი ნახველში მას შემდეგ კი გრძნობს სისუსტეს, ოდნავ სულის ხუთვას და უძილობას, ახველებს დრო გამოშვებით. სიცხე საღამოობით 37,5-37,2.

ექიმების რჩევით ზაფხულში გაემგზავრა ბახმაროში, სადაც დაჰყო თვე ნახევარი, მაგრამ მას მოკვებება არ დაეტყო.

წელს თავის სურვილით ჩამოვიდა ქობულეთში.

საშუალო ტანისა, სუსტი კვებისა, ლორწოიანი გარსები ანემიურია. გულის საზღვრები ელენთა და ღვიძლი ნორმაა. დერმოგრაფიზმი და მუხლის რეფლექსი გაძლიერებული.

ფილტვების მწვერვალებზე პერკუტორულად მოყრუება, აუსკულტაციით გაგრძელებული ამოსუნთქვა მკრივი სუნთქვა ემჩნევა სხვადასხვა ალაგ ფილტვებისა.

დი ა გ ნ ო ზ ი: tbc. pulm. და ნევრასთენია. დაჰყო ორი თვე. სიცხე ნორმაა, წონაში მოიმატა 9 გირვანქა, ძილი დაუწყნარდა. ავადმყოფი დილაობით იხელს ტანს ზღვის წყლით

და ეწვეა ნორმალურ ცხოვრებას.

დაკვირვება მე-8-ე.

აგერ ზღვის ნაპირას ბავშვები თამაშობენ და თავისებურ ყვილ-ხვილით ამზიარულებენ არე-მარეს. მათ შორის შიშველი პატარა გოგი ურევია. გოგი ორი წელია რაც დედასთან ერთად ქობულეთში დაიარება. ექიმებმა გოგის ავადმყოფობას უწოდეს რახიტი. დღეს კი გოგის მუცელი და თავი ზომიერი აქვს, ხელ-ფეხი კი ღონიერი.

ის სარგებლობს მზის სხივებით და დრო გამოშვებით იღებს ზღვის თბილ აბაზანებს.

ასეთი ავადმყოფთ მთელ წლის განმავლობაში, შეუძლიანთ იცხოვრონ თუ კი მათ ჩავაყენებთ შესაფერ პირობებში კვების და მოვლის მხრივ.

ამ მოკლე ისტორიებიდანაც ნათლად სჩანს, რომ ქობულეთი, შესამჩნევად მოქმედობს გულის მანკებისა და მიოკარდიტების დროს, ბრონქიალური ასთმის დროს, ფილტვების ტუბერკულოზის დასაწყის პერიოდში და გინსაკუთრებით რახიტის დროს. იგივე არ ითქმის ტუბერკულოზის ისეთ ფორმებზე, რომელნიც ძლიერაა წასული წინ და სადაც დარღვევითი პროცესები ძლიერია. ასეთ ავადმყოფთ ქობულეთის ჰაერი არ არგებს.

მე ვათავებ ჩემი მოხსენების პირველ ნაწილს ამ მცირე მაგალითების მოყვანით, რადგანაც მე არ მინდა თქვენი ყურადღება დავლალო დიდი მასალებით და გადავალ მოხსენების მეორე ნაწილზე.

როდესაც ჩვენ ვმსჯელობთ საზოგადოებრივ საკითხზე, ჩვენ—უნდა ვიქონიოთ მხედველობაში ორი რამ: დადებითი და უარყოფითი მხარეები, რომ დასასრულს შეგვეძლოს გამოვიტანოთ შესაფერისი დასკვნა ამ საკითხის შესახებ.

მე გავათავებ დადებითი მხარეების აღწერა ქობულეთისა და მინდა შეუდგე, როგორც ექიმი იმ საკითხის გარჩევას, რომელსაც არა ერთი ქართველი ექიმი ჩაუფიქრებია.

ეს არის მალარია, ძველი დროიდან დაუძინებელი მტერი ქართველი ერისა. ამ მტერს არა ერთი ნორჩი სიცოცხლით სავსე ჰაბუჯი უმსხვერპლია.

თქვენ ხშირად შეხდევით ქობულეთის ქუჩაზე გამხდარ, გაყვითლებულ სახის ადამიანს, რომლის ბრწყინავ თვალებში ამოიკითხავთ, რომ ეს შეპყრობილია მალარიის სენით.

რომ ვიქონიოთ მალარიის მსვლელობაზე საღი მსჯელობა, ამისათვის საჭიროა, რომ ქობულეთი გავყოთ სამ ნაწილად და ორ ზოლად. პირველი-სადგურის ნაწილი (სადგურიდან საავადმყოფომდე), რომელსაც უკავია პირველი ალაგი მალარიის დაავადების მხრივ 9⁰/₁₀; მეორე-კურორტის (სავადმყოფოდან სანატორიუმამდე), რომელსაც უჭირავს უკანასკნელი ალაგი 4⁰/₁₀, და მესამე სანატორიუმიდან სოფელ ფიჭვნარამდე მეორე ალაგი 6⁰/₁₀.

ქობულეთი იყოფა ორ ზოლად: პირველი-ზღვის ანუ კურორტის ზოლი და მეორე-ქაობის ანუ კომერციული. ზღვის ზოლზე ოთხჯერ ნაკლებია მალარიის დაავადება ვიდრე ქაობისაზე.

ამ გარემოებას ხელს უწყობს ზღვიდან მომავალი ქარი, რომელიც დენის და არ უშვებს ქაობიან ადგილებიდან მომავალ კოლოებს.

მალარია იწყება ხვნა-თესვისთან ერთად, ე. ი. აპრილში; მერე პროგრესიულად იზრდება და აღწევს მაქსიმუმს მკათათვის, მარიობის და ენკენისთვის-

ებში, ე. ი. ქირნახულის სიმწიფის დროს, კლებულობს და სრულიად ქრება ნოემბერსა და დეკემბერში.

აქ შეხვდებით სამღლეულს, ოთხღლეულს და ტროპიკულ მალარიის ფორმებს.

მალარიის გავრცელებას ქობულეთში უწყობს ხელს ქაობიანი ადგილები და სიმიინდი, რომელიც ითესება ქალაქთან ახლოს და თითქმის ეხოვებშია ცი.

გარდა ამისა უპირველესი ალაგი მალარიის გავრცელებაში მიუძღვის ქაობს სახელად „ისპანი“, რომლის სივრცე აღემატება 1.000 ჰექტარს. ეს ქაობი გვერდს აკრია ქობულეთს.

თქვენ კარგად მოგეხსენებათ, რომ მალარიასთან ბრძოლის საწინააღმდეგოდ საჭირო არის: პირადი, საზოგადოებრივი და მექანიკური პროფილაქტიკა.

პოპულარული ცნობების გავრცელება მალარიაზე მცხოვრებთა შორის და მათი კულტურული ამაღლება.

ყველა ამ ზემოთ ჩამოთვლილ ზომებს ბევრად თუ ცოტათ მივაღწიეთ: სკოლები გაიხსნა, ლექციები იკითხება, გზები გაიჭრა, ქინა-ქინა ხალხს ურიგდება და უშთავრეს მიზეზს ქაობს „ისპანს“-საც სძლიეს. 300-მდე მუშა ხელი ამ ქაობს თავს დასტრიალებს, რათა ამოაშრონ იგი, რომ რამდენიმე წლის შემდეგ იქნას ამ ქაობის ადგილას გაშენებული მშვენიერი ბალი-ქალაქი და მალარია, რომლის სახელიც კი საშიშროებას წარმოადგენს მცხოვრებთა შორის, იქნას სრულიად დავიწყებული.

ამ რიგად ქობულეთი შეიძლება დავახასიათოთ, როგორც ზომიერი და არა მაღალი ტემპერატურის კურორტი, სადაც მცირეა ღრუბლიანი დღეების რიცხვი, ქობულეთი უნდა ჩაითვალოს საუკეთესო საზღვაო კურორტად, რომელიც დამამშვიდებლათ მოქმედებს ნერვულ სისტემაზე, სასუნთქავ ორგანოებზე, გულის და სისხლის მილების დაავადებაზე.

მზის და სილის აბაზანების მოსაწყობათ ზღვის ნაპირი საუკეთესო ადგილია მთელ შავი ზღვის ნაპირთა შორის.

ბავშები შეპყრობილი სკროფულოზით, რახიტით, ძვლების და ჯირკვლების ქლექით მთელი წლის განმავლობაში შეგვიძლია ვიყოლოთ გაშლილ ჰაერზე, სადაც მათ შეუძლიათ ისარგებლონ მზის და ზღვის აბაზანებით. საშინელი სურათი სიგამხდრისა, დაუძღურებისა და სისუსტისა შეიძლება გაქრეს სულ მოკლე დროში. ამისთანა ბავშვებისათვის ქობულეთი საუკეთესო მკურნალია.

ყველა ეს გვაძლევს იმედს, რომ ქობულეთს დიდი მომავალი აქვს.

დ ე ბ უ ლ ე ბ ე ბ ი :

1. ქობულეთი უნდა ჩაითვალოს საზღვაო კურორტად.
2. ქობულეთს ენიჭება თერაპევტიული ღირებულება.
3. ქობულეთი მოქმედებს დადებითად შემდეგ ავადმყოფებზე: გულის და სისხლის ძარღვების დაავადებებზე; დაწყებითი ტუბერკულოზზე; ბრონქიალურ

ასთმაზე; ემფიზემაზე, თირკმლების ანთებაზე, რახიტსა, ნევრასტენიასა, სისუსტესა, სიგამხირესა და დაუძლურებაზე.

4. ქობულეთში მალარიასთან ბრძოლა უნდა სწარმოებდეს გაორკეცებული.

5. ქობულეთის სანიტარული დაცვის ზონად უნდა ჩაითვალოს: აღმოსავლეთით-რკინის გზის ლიანდაგი, დასავლეთით-შავი ზღვა, ჩრდილოეთით-მდინარე კინტრიში და სამხრეთით-მდინარე ჩოლოქი.

6. ქობულეთის კეთილ მოსაწყობად საჭიროა გაყვანილ იქნას გზა-ტყევილი. აღნიშნულ სანიტარულ დაცვის საზღვრებში უნდა აღიკვეთოს სიმიდის თესვა. დაევალოს მცხოვრებთ დარგონ თავიანთ ეზოებში ისეთი მცენარეები, რომელიც ხელს უწყობს ნიადაგის გაშრობას და ჰაერის გაჯანსაღებას.

